

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน จากบทบาทการสอนในห้องเรียนของครูอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานครและเพื่อวิเคราะห์แนวคิดทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลกับแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย และสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และ หลักการเกี่ยวกับทฤษฎีทางจริยธรรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ และ การประเมินระดับจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
2. ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกลุ่มแนวคิดทางการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุ 5-6 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 ของสังกัดต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 84 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 4,300 คน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1,160 คน ทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 12 คนและสถาบันราชภัฏ จำนวน 26 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอนุบาลที่สอนเด็กอายุ 5-6 ปี ของโรงเรียนอนุบาลสังกัดต่างๆ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานอกชน สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2541 ใช้วิธีการสุ่มอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) มีวิธีการดังนี้

2.1 การเลือกโรงเรียน ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในแต่ละสังกัด สังกัดละ 1 โรงเรียน รวม 5 โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- ก. เป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย
- ข. เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านบุคลากร
- ค. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบเดียวกับโรงเรียนส่วนใหญ่ในสังกัด โดยการสอบถามและได้รับการยืนยันจากศึกษานิเทศก์ของแต่ละสังกัด

2.2 การเลือกครู เลือกโดยให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครู โรงเรียนละ 1 คน รวม 5 คน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- ก. เป็นครูที่จบการศึกษาทางสาขาการศึกษาปฐมวัย
- ข. เป็นครูที่สอนเด็กอายุ 5-6 ปี
- ค. เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนสังกัดนั้นไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูอนุบาลตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ประกอบด้วย

รหัสและคู่มือการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์

1.1 ศึกษาเครื่องมือการวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยบรรยากาศจริยธรรมทางสังคมในโรงเรียน 3 รูปแบบ ของ DeVries, Haney และ Zan (1991) และศึกษารหัสและคู่มือ การลงรหัสจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Haney และ Zan (1991)

1.2 แปลและเรียบเรียงการใช้เครื่องมือวัดระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของครูจากในข้อ 1 เป็นภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ประเมินระดับจริยธรรมทางสังคมของครูที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.2.1 รหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1.2.1.1 ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (NS) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ 0 จำนวน 4 รหัส ระดับ 1 จำนวน 32 รหัส ระดับ 2 จำนวน 21 รหัส และ ระดับ 3 จำนวน 7 รหัส รวมทั้งหมด 64 รหัส

1.2.1.2 ด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (SE) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับ 0 จำนวน 3 รหัส ระดับ 1 จำนวน 7 รหัส ระดับ 2 จำนวน 14 รหัส และระดับ 3 จำนวน 3 รหัส รวมทั้งหมด 27 รหัส

1.3 สร้างคู่มือการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน และด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน จากการแปลรหัสและคู่มือการลงรหัสจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่สร้างโดย DeVries, Hancy และ Zan (1991) ซึ่งมีลักษณะเป็นรหัสที่แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ด้าน คือรหัสพฤติกรรมด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (Negotiation Strategies) แบ่งเป็น 4 ระดับ มีรหัสทั้งสิ้น 64 รหัส และเป็นรหัสพฤติกรรมด้านการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experiences) แบ่งเป็น 4 ระดับ มีรหัสทั้งสิ้น 27 รหัส โดยในแต่ละรหัสจะอธิบายลักษณะการกระทำ หรือคำพูดที่ครูแสดงต่อนักเรียนที่แสดงถึงรหัสนั้นๆ ซึ่งคู่มือการลงรหัสนี้ได้เสนอ แนวทางในการสังเกตพฤติกรรมทำให้ผู้ใช้รหัสได้เข้าใจพฤติกรรมที่สะท้อนถึงรหัสได้ชัดเจนและถูกต้อง

1.4 สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อใช้ถอดความจากวิดีโอและสร้างแบบบันทึกผลคะแนน เพื่อใช้ในการบันทึกสำหรับการลงรหัสของข้อมูลที่ได้จากการถอดความจากวิดีโอ

1.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำเครื่องมือ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงทางโครงสร้าง เนื้อหา ความถูกต้องในการแปลเป็นภาษาไทย ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.6 การหาความตรงและความเที่ยงของการสังเกตพฤติกรรม

1.6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องศึกษาการลงรหัสพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม จนเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกันในพฤติกรรมที่สังเกต จากนั้นผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกการลงรหัสกับผู้ทรงคุณวุฒิ จนเกิดความเชี่ยวชาญ

1.6.2 การหาความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัสจริยธรรมทางสังคมระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยการบันทึกวิดีโอการสอนของครูที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วให้ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัยสังเกตเพื่อลงรหัส แล้วนำผลที่ได้มาทดสอบค่าความเที่ยงในการสังเกตของ William A. Scotch (ทวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) โดยกำหนดให้ค่าความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัส มีค่าไม่ต่ำกว่า .70 หรือ 70% ซึ่งผลการทดสอบมีดังนี้

1) ค่าความเที่ยงในการสังเกตพฤติกรรมและการลงรหัสแบ่งแยกพฤติกรรมที่แสดงออกด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (NS) และด้านการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ร่วมกัน (SE) ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีค่าความเที่ยง $\pi = 1.00$

2) ค่าความเที่ยงในพฤติกรรมที่แสดงออกด้านกลวิธีการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน (NS) ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีค่าความเที่ยง $\pi = 0.89$

3) ค่าความเที่ยงในพฤติกรรมด้านการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ร่วมกัน (SE) ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีค่าความเที่ยง $\pi = 0.99$

2. เครื่องมือในการจัดโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) มีแนวทางในการกำหนดชนิดของเครื่องมือดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกลุ่มแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการจัดโรงเรียนตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ และการประเมินผล และสร้างคู่มือการจัดประเภทโรงเรียนอนุบาลตามแนวคิดของ Kohlberg และ Mayer (1972)

2.3 กำหนดวิธีการที่จะศึกษา ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการศึกษาจากเอกสาร ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงวิธีการเก็บข้อมูลเพื่อจัดโรงเรียนตามแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

ที่	รายการ	วิธีการ		
		สังเกต	สัมภาษณ์	เอกสาร
1	แนวคิด		/	/
2	จุดมุ่งหมาย		/	/
2	หลักสูตร		/	/
4	การจัดกิจกรรม	/	/	/
5	บทบาทครู	/	/	
6	สื่อ	/	/	/
7	การประเมินผล		/	/

2.4 กำหนดชนิดของเครื่องมือในการจัดประเภทโรงเรียนอนุบาล 2 ชุด คือ

2.4.1 แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอน

2.4.2 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับ

อนุบาล

แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอน

การสร้างแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972)

และการสร้างแบบสังเกต

2. กำหนดลักษณะของการบันทึกในแบบสังเกตโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับธรรมชาติของข้อมูล คือ กำหนดให้เป็นแบบจดบันทึก (Anecdotal)

3. ดำเนินการสร้างแบบสังเกตตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ คือ ด้านการจัดกิจกรรม บทบาทครู และสื่อ โดยแบบสังเกตที่สร้างจะมีลักษณะแบบจดบันทึก โดยในด้านการจัดกิจกรรมมีหัวข้อที่จะต้องสังเกต 3 ข้อ ด้านบทบาทครูมีหัวข้อที่จะต้องสังเกต 4 ข้อ และด้านสื่อมีหัวข้อที่จะต้องสังเกต 2 ข้อ รวม 9 ข้อ

4. นำแบบสังเกตไปทดลองบันทึกการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้ แล้วนำมาปรับปรุง

5. นำแบบสังเกตที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมทางเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาล

การสร้างแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาลเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลมีขั้นตอนดังนี้

- 1 ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) และการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2 กำหนดลักษณะของแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open Ended)
- 3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยสร้างกรอบแนวคิดและประเด็นในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร การจัดกิจกรรม บทบาทครู สื่อ และการประเมินผล แบบสัมภาษณ์ที่สร้างจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด โดยด้านแนวคิดเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการศึกษา 2 ข้อ ด้านจุดมุ่งหมายเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา 1 ข้อ ด้านหลักสูตรเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับหลักสูตร 3 ข้อ ด้านการจัดกิจกรรมเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมระดับอนุบาล 3 ข้อ ด้านบทบาทครูเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับบทบาทในการจัดกิจกรรมและการสอนของครู 3 ข้อ ด้านสื่อเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการเตรียมและการใช้สื่อของครู 2 ข้อ และด้านการประเมินผลเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิธีการในการวัดและประเมินผล 2 ข้อ รวมมีคำถามปลายเปิดทั้งสิ้น 16 ข้อ
- 4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบ ความตรง และความครอบคลุมตามเนื้อหา และปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5 ทดลองสัมภาษณ์ครูอนุบาลที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประชากรแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงประเด็นและการใช้ภาษาในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อพูดคุยกับครูประจำชั้นที่ผู้บริหารโรงเรียนได้เลือกไว้เพื่อสร้างความคุ้นเคย
 2. ผู้วิจัยทำการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากครูประจำชั้น แล้วทำการบันทึกลงในแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน รายละเอียดดังตารางที่ 5
- ตารางที่ 5 ระยะเวลาในการศึกษาเอกสาร การสังเกต และสัมภาษณ์ครูอนุบาลของโรงเรียนในสังกัดต่างๆ

ลำดับ	สังกัด	ระยะเวลา
1	สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ	14,15,16 สิงหาคม 2541
2	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	16,17,18 พฤศจิกายน 2541
3	สถาบันราชภัฏ	19, 22, 23 กุมภาพันธ์ 2542
4	ทบวงมหาวิทยาลัย	4,5,6 มกราคม 2542
5	สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน	23,24,25 มกราคม 2542

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจากการศึกษาเอกสารมาสรุปลงในแบบสรุปการจัดแนวคิดทางการศึกษาของ Kohlberg และ Mayer (1972) โดยหากพบว่าข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากการศึกษาเอกสารไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะยึดจากสิ่งที่พบจากการสังเกตเป็นหลัก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ปฏิบัติจริง
4. ผู้วิจัยดำเนินการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูโดยใช้กล้องวิดีโอ ซึ่งแต่ละคนใช้เวลาในการสังเกต 10 วัน ช่วงเวลา 8.30-11.30 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระยะเวลาในการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาลในสังกัดต่างๆ

ลำดับ	โรงเรียน	ระยะเวลา
1	สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	17,18,19,20,24 สิงหาคม 2541
		9,10,11,14,15 กันยายน 2541
2	สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	23,24,25,26,27 พฤศจิกายน 2541
		21,22,23,24,28 ธันวาคม 2541
3	สถาบันราชภัฏ	24,25,26 กุมภาพันธ์ 2542
		2,3,4,5,8,9,10 มีนาคม 2542
4	ทบวงมหาวิทยาลัย	7,12,13,14,15,18,19,20,21,22 มกราคม 2542
5	สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาเอกชน	26,27 มกราคม 2542
		8,9,10,11,12,15,17,18 กุมภาพันธ์ 2542

6. นำภาพและเสียงที่ได้จากการบันทึกวิดีโอที่คัดเลือกมาถอดข้อความแล้วบันทึกลงในแบบบันทึก

7. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยคู่วิดีโอที่คัดเลือกมาถอดข้อความแล้วบันทึกลงในแบบบันทึก ทำทาง คำพูดและสีหน้าของครู

8. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 6 และ ข้อ 7 มาลงในตารางแบบบันทึกผลคะแนนความถี่ของพฤติกรรม โดยแยกออกเป็นความถี่ของพฤติกรรมแต่ละรหัส

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ในการสอนของครูอนุบาล ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกวิดีโอที่บันทึกการสอนในห้องเรียนของครูอนุบาลที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนของแต่ละสังกัดมาวิเคราะห์ โดยใช้ความเรียงประกอบตาราง แสดงคำร้อยละในแต่ละด้านแต่ละระดับ และแต่ละรหัส เนื่องจากข้อมูลเป็นนามบัญญัติและค่าที่ได้แต่ละระดับเป็นความถี่ จึงใช้คำร้อยละ

2. การวิเคราะห์การจัดประเภทของโรงเรียนอนุบาล โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้ความเรียงประกอบตาราง โดยแสดงค่าความถี่และคำร้อยละ